

C/2024/3977

25.6.2024 г.

Публикация на заявление за регистриране на наименование съгласно член 50, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) № 1151/2012 на Европейския парламент и на Съвета относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни

(C/2024/3977)

След настоящата публикация органите на държава членка или на трета държава, или всяко физическо или юридическо лице, което има законен интерес, установено е или пребивава в трета държава, могат да подадат възражение до Комисията в съответствие с член 17 от Регламент (ЕС) 2024/1143 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾ в срок от три месеца от датата на настоящата публикация.

ПРОДУКТОВА СПЕЦИФИКАЦИЯ НА ХРАНА С ТРАДИЦИОННО СПЕЦИФИЧЕН ХАРАКТЕР

„SENEO MESO“

ЕС №: TSG-SI-02988 — 23.8.2023 г.

Държава членка или трета държава: Словения

1. Наименование или наименования за регистрация

„Seneno meso“

2. Вид на продукта

Клас 1.1 Прясно месо (и карангия)

3. Основания за регистрация

3.1. Продуктът

- е резултат от начин на производство, преработка или състав, които съответстват на традиционна практика за този продукт или тази храна;
- е произведен от суровини или съставки, които традиционно се използват за него.

Месото от тревопасни животни, наричано „seneno meso“ (месо от животни, които са хранени със сено), се получава по най-стария метод на производство на месо, който се основава на примитивни практики на отглеждане, т.е. връщане към традиционното хранене. В миналото животните са били извеждани на паша по време на вегетационния период, а през зимата са хранени със сено, подготвено на ливадите през летния период. Единственият начин за съхранение на фуража е бил в сухо състояние, а не ферментирал, както е при някои съвременни процеси за съхранение. В производството на месо не са използвани генетично модифицирани фуражи или животни.

3.2. Наименованието

- е било използвано традиционно за този специфичен продукт;
- е означение за традиционния характер или специфичния характер на продукта.

Добрият фураж, т.е. сеното („seno“), винаги е бил и продължава да бъде от съществено значение за производството на „seneno meso“. Сеното се изсушава на постоянни и обработваеми пасища, но може да бъде изсушено и в сушилни, за да се постигне по-добро качество или да се намалят рисковете, свързани с метеорологичните условия. Най-старото съоръжение за сушене вероятно е „kozolec“, споменавано още от 1558 г. При едно важно споменаване на „kozolec“ от 1822 г. се подчертава функцията му за сушене на сено за изхранване на селскостопанските животни. Тези сведения потвърждават използването на сеното като традиционен фураж, както и разпространението на този вид технология в голяма част от Европа.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) 2024/1143 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. относно географските означения за вина, спиртни напитки и селскостопански продукти, както и за храните с традиционно специфичен характер и незадължителните термини за качество за селскостопанските продукти, за изменение на регламенти (ЕС) № 1308/2013, (ЕС) 2019/787 и (ЕС) 2019/1753 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1151/2012 (ОВ L, 2024/1143, 23.4.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj>).

4. **Описание**

- 4.1. Описание на продукта, за който се отнася наименованието в точка 1, включително неговите основни физични, химични, микробиологични или органолептични характеристики, които показват неговия специфичен характер

Месо от животни от рода на едрия рогат добитък (кухороги), дребни преживни животни и еднокопитни животни, в съответствие с действащото законодателство.

- 4.2. Описание на начина на производство на продукта, за който се отнася наименованието в точка 1, който трябва да спазват производителите, включително, при необходимост, естеството и характеристиките на използваните суровини или съставки, както и метода, по който е приготвен продуктът

Месото от животни от рода на едрия рогат добитък, дребни преживни животни и еднокопитни животни, което се нарича „senepo meso“, се отличава от традиционното месо от тези видове по специфичния си процес на производство, описан в настоящата точка.

Месото „senepo meso“ от едър рогат добитък, дребни преживни животни и еднокопитни животни се произвежда съгласно традиционни процеси на производство. За тях е характерна забрана за използване на ферментирани фуражи (като например силаж от фуражни култури, силажирани зърна от зърнени култури, кръгли обвити в пластмасово фолио бали и др.), както и забрана за използване на животни и фуражи, класифицирани като „генетично модифицирани“ съгласно действащото законодателство.

Производството на „senepo meso“ изисква всички животни от стадото да бъдат извеждани на паша, винаги когато условията го позволяват. Пашата трябва да продължава най-малко 120 дни годишно по време на вегетационния период.

Ако условията за паша не позволяват това да бъде изпълнено, може да се направи дерогация от задължението за паша. Трябва да се посочат основанията за тази дерогация. Те може да включват прекомерната разпокъсаност на парцелите, техния размер, наклон или отдалеченост, забраната за паша предвид участъка от стопанството, в който пашата не е разрешена, или комбинация от тези фактори. Когато пашата не е възможна, животните трябва да се отглеждат без да са завързани и при условия, които им позволяват да се движат свободно. Свободата на движение се оценява, като се взема предвид закритата площ, посочено в таблица 1.

Таблица 1

Едър рогат добитък	Закрита площ (нетна площ на разположение на животните)	
	Минимално живо тегло (kg)	m ² /глава добитък
	до 100	1,5
	до 200	2,5
	до 350	4,0
	над 350	5
Млекодайни крави		6
Бикове за разплод		10
Овце		1,5
Агнета		0,35
Кози		1,5
Ярета		0,35
Еднокопитни животни за разплод и угояване	до 100	1,5
	до 200	2,5
	до 350	4,0
	над 350	5

Преди да бъдат заклани е разрешено в периода на паша животните да се отглеждат в помещения, но за не повече от 30 дни.

Съдържанието на сухо вещество в грубия фураж трябва да бъде повече от 70 % на годишна база. Делът на сухото вещество в грубия фураж се изчислява на годишна база за всяко земеделско стопанство.

Всички животни от една и съща категория (едър рогат добитък, дребни преживни животни, еднокопитни животни) трябва да се отглеждат в стопанството в съответствие с изискванията на настоящата продуктова спецификация.

- a) Когато други животински видове не се отглеждат или не могат да бъдат отглеждани съгласно правилата за производството на „senepo meso“, тъй като не са включени в продуктова спецификация, наличните в стопанството животни и фуражи трябва да бъдат надлежно разделени и регистрирани. Забраната за съхранение и производство на обвити в пластмасово фолио бали, силаж и ферментирал фураж се прилага за цялото стопанство, дори когато не всички животински видове се отглеждат в съответствие с правилата за месо от вида „senepo meso“.
- b) Ако предприятието за преработка на „senepo meso“, включено в процеса на сертифициране, произвежда и други продукти, то трябва да осигури получаването и съхранението на сертифицираните суровини да става отделно от другите. В такъв случай производството на хранителни продукти от „senepo meso“ трябва да бъде отделено в пространството и времето, като се вземат всички мерки за избягване на смесването или замяната на суровините.
- c) Ако част или цялата дейност по преработване се извършва от подизпълнител, който не е сертифициран, се изисква сключване на писмено споразумение. Необходимо е да се гарантира проследимостта на сертифицираните животни или суровини и да се даде възможност за контрол на изпълнението на дейността. Обхватът на контрола се определя от сертифициращия орган според обема на делегираните дейности. Ако подизпълнителят е сертифициран съгласно настоящата продуктова спецификация, не се изисква контрол на дейността му.

Разрешени фуражи

- Сух груб фураж: сено, изсушена люцерна, изсушена детелина и др.
- Зелен груб фураж: пасища, трева, люцерна, детелина, рапица, зърнени култури, царевича, листа от захарно цвекло и др.
- Кореноплодни култури: фуражно цвекло, ряпа, брюква, фуражен морков и др.
- Слама от различни селскостопански култури (сурова или нарязана).
- Пресен фураж от трева.
- Сушени зърнени култури (царевича, ечемик, овес, тритикале, пшеница, ръж и др.), изсушен пулп от цвекло, изсушени джибри от пивоварни, изсушени странични продукти от захарната промишленост и от преработката на зърнени култури, както и други сухи фуражи, предлагани в търговската мрежа (например трици, гранули люцерна и др.).

По време на вегетационния период животните се извеждат на паша, а през зимата се хранят основно със сух груб фураж.

Разрешените допълващи фуражи са кръстоцветни растения в прясно състояние, царевича, зърнени култури и кореноплодни зеленчуци като рапица, овес и царевича в прясно състояние, фуражно цвекло.

В хранителната дажба може да се включват фуражни бобови растения (бакла, грах, лупина и др.), маслодайни растения (рапица, соя, слънчоглед и др.) и протеинови концентрати (джибри и къспе от маслодайни растения като соя, рапица, слънчоглед, растения от семейство тиквови и др.).

Животните може да получават допълнителна храна на пасищата. Количеството допълващи фуражи се взема предвид при изчисляването на годишната дажба.

Забранени фуражи

- Силаж от фуражни култури, както и силажирани зърнени култури и други храни за животни.
- Ферментирани фуражи от всякакъв вид.
- Странични продукти от пивоварни или дестилерии, остатъци от пресоване на сок или вино (джибри) и други остатъци от хранителната промишленост, като например пресен или силажиран пулп от цвекло, пресни или силажирани джибри от пивоварни, пресни или силажирани плодови джибри и др.

- Фуражи и храни за животни, включително странични продукти в мокро състояние (овлажняване).
- Фуражи от животински произход (мляко, суроватка, месо или костно брашно и др.), с изключение на майчиното мляко до отбиването. Допълването с фуражни заместители на млякото е разрешено за младите животни до отбиването им или най-много до навършване на 90 дни за едрия рогат добитък, 45 дни за дребните преживни животни и 150 дни за еднокопитните животни.
- Урея.

За фуражите, които не са посочени в настоящата продуктова спецификация, се прилагат правилата на ЕС относно каталога на фуражните суровини.

Ако за даден фураж не е налично действителното измерено процентно съдържание на сухо вещество, за изчисляването му се вземат стойностите, посочени в таблица 2. За фуражи, които са разрешени, но не са посочени в таблицата, се използват стойности, взети от наличната научна литература.

Таблица 2

Съдържание на сухо вещество във фуражите, когато не е установено чрез анализ

Фураж	% сухо вещество
сено, слама, люцерна	86
суха меласа	77
различни видове изсушена детелина	89
пресен зелен фураж (трева, люцерна)	20
смесени фуражи (средна стойност)	88
бакла, грах (сухи)	87
зърнени култури (зърна)	88
различни кюспета	88
пивоварни дрожди (сухи)	90
пулп от цвекло (сух)	88
фуражно цвекло (прясно)	15

За изчисляване на нуждите от минимална дневна доза, така че да може да се определи процентът на полученото от груби фуражи сухо вещество за отделното стопанство, посочените в таблица 3 стойности се считат за дневния прием на сухо вещество за всеки вид и за всяка категория животни.

Таблица 3

Минимален дневен прием (kg сухо вещество/ден)

Животински вид, възраст или добив на мляко	Телесна маса (kg)	Дневен прием (kg сухо вещество/ден)
ЕДЪР РОГАТ ДОБИТЪК		
телета на възраст 5—6 месеца	150	3—4
млад едър рогат добитък за отглеждане	200—300	4
	300—400	6
	400—500	8
	500—650	9
млади едър рогат добитък за угояване	200—300	7

	300—400	8,5
	400—500	10
	500—650	10,5
КРАВИ (добив на мляко)		
до 2 000 kg/годишно	650	11,4
до 4 000 kg/годишно еквивалент на крави с бозаещи телета	650	14,9
до 6 000 kg/годишно	650	17,6
до 8 000 kg/годишно	650	19,7
повече от 8 000 kg годишно	650	> 20,6
КОНЕ		
лека работа	500	7—9
средно тежка работа	500	8—9
тежка работа	500	10
ОВЦЕ		
млекодайни овце	70	3
овце с бозаещи агнета (1—2 агнета)	70	1,8
млади овце	40—70	1,2
агнета за угояване	20—45	0,8—1,6
КОЗИ		
млекодайни кози	70	максимум 3,5
кози с бозаещи ярета	70	1,8

Производителите на „senepo meso“ трябва да съхраняват всички изисквани регистри и подкрепящи документи във форма, с която на контролния орган се дава възможност да проверява във всеки един момент по време на инспекция спазването на всички изисквания, определени в настоящата продуктова спецификация.

Продукти за наторяване

- Забранява се използването на ферментационен продукт от пречиствателни станции за градски отпадъчни води с капацитет над 50 ЕЖ (еквивалент жители — единица за хидравличен товар, съответстваща на замърсяването, причинено от един възрастен на ден).
- Площите, наторени с ферментационен продукт от пречиствателни станции за градски отпадъчни води с капацитет под 50 ЕЖ, са подходящи за паша 3 седмици след последното му разпръскване върху почвата.

Спомагателни химични вещества

Пръскането срещу летящи насекоми в помещенията за отглеждане на животни може да се извършва само когато в тях няма животни.

Забрани, свързани с продажбата на животните

- За да се получи сертификатът, с който се дава статут на „senepo meso“, когато става въпрос за животни, които не са отглеждани в съответствие с настоящата продуктова спецификация от самото си раждане, следва да се премине през преходен период, т.е. период на преминаване на стопанството или животните към отглеждане на основата на сено. За пускането на пазара на живи животни или на месо преходният период съответства на две трети от живота на животните, които са на възраст до 9 месеца, и на 6 месеца за по-възрастните животни. Забранява се продажбата на живи животни и етикетването на месото като „senepo meso“ преди да е приключил преходният период.

- Ако при проверка се установи несъответствие, засягащо статута на „senepo meso“ (хранене с ферментирал фураж и др.), за животните трябва да се изчака нов преходен период.

Преработка

- Наименованието „senepo meso“ може да се дава на прясно, охладено, замразено и преработено месо. При преработката на месото могат да се използват само добавки, които не са класифицирани като „генетично модифицирани“ съгласно действащото законодателство.
- При месните продукти и заготовки „senepo meso“ трябва да съставлява най-малко 60 % от съставките в крайния продукт.
- Към месните продукти и заготовки може да се добавя месо от дивеч, при условие че дивечът е уловен в райони, в които не е разрешена сеитба на генетично модифицирани растения.

Наименованието „senepo meso“ или „на основата на „senepo meso“ може да се използва само ако съставът на продукта отговаря на изискванията от продуктова спецификация на „senepo meso“.

Когато даден продукт е произведен от няколко вида месо и не всички от тях са от вида „senepo meso“, в декларацията на продукта следва ясно да се посочи за кое месо се отнася наименованието „senepo meso“, както и да се уточни дялът на всяко месо в продукта.

4.3. Описание на основните елементи, които определят традиционния характер на продукта

До 1827 г. в словенските планини са преобладавали горите. На второ място са били пасищата (27,5 %), което е показателно за значението по това време на селското стопанство и пашата. Тревните площи заемат 12,6 %, обработваемата земя — 4,8 %, а другите категории — 9 % (Petek, 2005 г.). До 1929 г. в западната част на словенските планини преобладава системата за производство на фуражи, докато в източната част производството вече е било по-гъвкаво (по-голям дял на зърнените и кореноплодните култури и донякъде по-малък дял на фуражните култури). Положението е същото и през 1960 г. (Petek, 2005 г.).

От приблизително 4 440 земеделски стопанства в словенските планини, регистрирани при преброяването им през 2000 г., 88 % са заети с животновъдство, включително пасишно (59 %) или смесено (29 %) (Petek, 2005 г.).

Производството на „senepo meso“ е най-старата форма на производство на месо, тъй като първият метод за отглеждане на тревопасни животни (едър рогат добитък, овце, кози и еднокопитни животни) се е основавал на паша и на хранене със сено през зимата. Добрият фураж е бил и продължава да бъде от съществено значение за производството на „senepo meso“. Отглежданите в стопанствата едър рогат добитък, овце, кози и еднокопитни животни често са били извеждани по високопланински пасища с неравен терен и по много отдалечени от стопанствата планини. През зимата те били хранени със сено, изсушено на постоянни и обработваеми пасища, но също и в сушилни, за да се постигне по-добро качество или да се намалят рисковете, свързани с метеорологичните условия. За най-старото съоръжение за сушене може да се счита „kozolec“. То се споменава още от 1558 г. от професор Oskar Moser (Juvanec, 2007 г., Kozolec, стр. 24). Едно от важните споменавания на „kozolec“, в което се подчертава функцията му за сушене на сено за изхранване на селскостопанските животни, е от 1822 г. на Joseph Pseiner (Juvanec, 2007 г., Kozolec, стр. 26). Тези сведения потвърждават използването на сеното като традиционен фураж, както и широкото разпространение на този вид технология в голяма част от Европа.

Месото от отглеждани на пасища животни съдържа наполовина по-малко мазнини и определено е по-малко калорично от месото от животни, които са хранени с царевичен силаж и с по-голям дял концентрирани фуражи. Според научни изследвания месото на едрия рогат добитък, отглеждан на пасища, съдържа 10 пъти повече бета-каротин и съдържанието на витамин С в него може да бъде с над 30 % повече, а на алфа-токоферол (витамин Е) с над 54 % (Kmečki glas, 20.5.2021 г.). Месото от отглеждани на пасища овце съдържа два пъти повече лутеин от това на овцете, хранени с фураж. Месото от пасишни животни е с качество, подобно на месото от дивеч, и има приблизително същото съдържание на мазнини. Съотношението между омега-6 и омега-3 мастни киселини е много по-балансирано, отколкото при месото от животни, хранени с царевича (Robinson, 2000 г.).

Храненето на животните на пасища и с тревни фуражи има благоприятен ефект за намаляване на общото съдържание на мазнини, увеличаване на съдържанието на бета-каротин, витамин Е (алфа-токоферол), витамин В, тиамин и рибофлавин, минерали като калций, магнезий и калий, както и на общото съдържание на омега-3 мастни киселини, и също така осигурява по-здравословно съотношение между омега-6 и омега-3 мастни киселини, по-високо съдържание на алфа-липоева киселина (ALC (cis-9 trans-11)), по-високо съдържание на вакценова киселина (която може да се преобразува в ALC) и по-ниско съдържание на наситени мазнини (S. K. Duckett et al., 2009 г.).

Пасищните крави са по-устойчиви на заболявания и стрес. Благоприятното въздействие от тази резистентност може да се предаде и на хората, които консумират млякото и месото от тези животни (Robinson, 2000 г.). Количеството царевича и други концентрирани фуражи в хранителния режим на животните, използвани за производството на „senepo meso“, е ограничено, тъй като прекомерната употреба на царевича при храненето на преживните животни стимулира повишаването на резистентността на бактерията *Escherichia coli* към киселинна реакция, което предполага по-голям риск от разпространение на самата бактерия.

Производството на „senepo meso“ е ориентирано към местните условия и представлява устойчива форма на животновъдство с висок дял тревни фуражи (пасища и сено). Пашата е най-добрият начин за устойчиво отглеждане на животните и в съчетание с изхранването на основата на сено представлява традиционен начин за отглеждане на животни. Съчетаването на практики на екстензивно и традиционно отглеждане допринася за опазването на биологичното разнообразие (Večer, 2021 г.). Освен това за опазване на биологичното разнообразие в природата най-ефективният начин за използване на пасищата е системата на косене и паша.

Производството на „senepo meso“ е изключително устойчиво, тъй като по този начин се опазват климатът и почвите и се благоприятства биологичното разнообразие. За да се даде възможност за производството на „senepo meso“ е много важно пасищата да се поддържат, тъй като поради високото съдържание на хумус в горните слоеве на почвата, в ливадите и пасищата се съхранява около една трета повече въглерод на хектар, отколкото в обработваемите земи (149 t C/ha). В по-дълбоките почвени слоеве на пасищата се съхранява количество въглерод (196 t C/ha), сходно на това в горска почва от среден вид (191 t C/ha) (ARGE Neumilch, 2021 г.). Съхранението на въглерод в почвите подобрява структурата и качеството им, като същевременно допринася за устойчивостта на селското стопанство и за управлението на природните ресурси.